

รายงานสถานการณ์เศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศ
สถานการณ์สินค้าข้าวเวียดนามเดือนมีนาคมปี 2561

1. สถานการณ์ในประเทศ

1.1 การผลิต

สถิติของกระทรวงเกษตรและพัฒนาชนบทเวียดนามระหว่างวันที่ 1 มกราคม - 15 มีนาคม 2561 เวียดนามมีพื้นที่เพาะปลูกข้าวในช่วงฤดูหนาว - ฤดูใบไม้ผลิมีพื้นที่เพาะปลูกข้าวประมาณ 3.1 ล้านเฮกเตอร์ เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปี 2560 โดยพื้นที่เพาะปลูกข้าวในภาคเหนือประมาณ 1.1 ล้านเฮกเตอร์ ลดลงร้อยละ 1.2 และพื้นที่เพาะปลูกข้าวในภาคใต้ประมาณ 2.0 ล้านเฮกเตอร์ เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.2

ส่วนพื้นที่เก็บเกี่ยวข้าวในช่วงฤดูหนาว - ฤดูใบไม้ผลิในภาคใต้มีเพียง 680 เฮกเตอร์ ลดลงร้อยละ 32.4 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปี 2560 สำหรับพื้นที่ในภาคเหนือยังไม่ถึงฤดูเก็บเกี่ยว

ตารางที่ 1: พื้นที่เพาะปลูกข้าวของเวียดนาม

หน่วย: พันเฮกเตอร์

ฤดู	บริเวณ	3 เดือนแรกของปี		ขยายตัว (ร้อยละ)
		2560	2561	
ในช่วงฤดูหนาว - ฤดูใบไม้ผลิ	ภาคเหนือ	1,110.4	1,097.4	-1.2
	ภาคใต้	1,925.9	1,968.1	2.2
รวม		3,036.3	3,065.5	1.0

ที่มา: กระทรวงเกษตรและพัฒนาชนบทเวียดนาม

1.2 ราคาข้าวเปลือกและข้าว

เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2561 ข้าวเปลือกที่รับซื้อจากเกษตรกรมีราคาประมาณ 0.260 เหรียญสหรัฐต่อกิโลกรัม เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.1 เมื่อเทียบกับเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2561 ราคาหน้าคลังสินค้าต่อกิโลกรัม ข้าวขาวมีราคา 0.352 เหรียญสหรัฐ เท่ากับราคาในวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2561 ข้าวหอมมะลิ (Jasmine) 5% มีราคา 0.459 เหรียญสหรัฐ เท่ากับราคาในวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2561 ข้าวหอม (Fragrance) มีราคา 0.489 เหรียญสหรัฐ เท่ากับราคาในวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2561

ในช่วงเวลาเดียวกัน ราคาขายปลีกในท้องตลาดต่อกิโลกรัม ข้าวขาวมีราคา 0.442 เหรียญสหรัฐ เท่ากับราคาในวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2561 ข้าวหอมมะลิ (Jasmine) 5% 0.617 เหรียญสหรัฐ ลดลงร้อยละ 0.4 เมื่อเทียบกับเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2561 และข้าวหอม (Fragrance) ราคา 0.639 เหรียญสหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.5 เมื่อเทียบกับเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2561

ตารางที่ 3: ราคาขายข้าวเปลือกและข้าวในเวียดนาม

หน่วย: เหรียญสหรัฐต่อกิโลกรัม

ที่	ประเภท	ราคาขายส่ง			ราคาขายปลีก			
		15 กุมภาพันธ์ 2561	15 มีนาคม 2561	ขยายตัว (ร้อยละ)	15 กุมภาพันธ์ 2561	15 มีนาคม 2561	ขยายตัว (ร้อยละ)	
1	ข้าวเปลือก	0.252	0.260	3.1	-	-	-	
2	ข้าว	ขาว	0.352	0.352	-	0.442	0.442	-
		หอมมะลิ (Jasmine) (5%)	0.459	0.459	-	0.619	0.617	-0.4
		หอม (Fragrance)	0.489	0.489	-	0.623	0.639	2.5

ที่มา: กระทรวงเกษตรและพัฒนาชนบทเวียดนาม (<http://xttm.mard.gov.vn>) และ <http://thitruongluagao.com>

2. การส่งออก

2.1 มูลค่าส่งออก

จากสถิติของกระทรวงเกษตรและพัฒนาชนบทเวียดนาม ในช่วง 3 เดือนแรกของปี 2561 เวียดนาม ส่งออกข้าวได้ปริมาณรวม 1.4 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.4 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปี 2560 โดยมีมูลค่า การส่งออก (ราคา FOB) รวม 669 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 23.9 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปี 2560

ตารางที่ 4: การส่งออกข้าวของเวียดนาม

หน่วยปริมาณ: พันตัน
มูลค่า: ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ในช่วง 3 เดือนแรกของปี											
2559				2560				2561			
ปริมาณ	มูลค่า	ขยายตัว (ร้อยละ)		ปริมาณ	มูลค่า	ขยายตัว (ร้อยละ)		ปริมาณ	มูลค่า	ขยายตัว (ร้อยละ)	
		ปริมาณ	มูลค่า			ปริมาณ	มูลค่า			ปริมาณ	มูลค่า
1,562	684	39.0	39.3	1,239	540	-20.7	-21.1	1,356	669	9.4	23.9

ที่มา: กระทรวงเกษตรและพัฒนาชนบทเวียดนาม

2.2 ตลาดส่งออกที่สำคัญ

จากสถิติของกระทรวงเกษตรและพัฒนาชนบทเวียดนาม ตลาดส่งออกข้าวที่สำคัญ 5 อันดับแรกของ เวียดนามในเดือนมกราคมปี 2561 ได้แก่ จีน (ร้อยละ 24.4) อินโดนีเซีย (ร้อยละ 19.8) ฟิลิปปินส์ (ร้อยละ 19.1) มาเลเซีย (ร้อยละ 7.7) และกานา (ร้อยละ 4.5)

ตารางที่ 5: ตลาดสินค้าข้าว 10 อันดับแรกของเวียดนาม

หน่วย ปริมาณ: ตัน
มูลค่า: พันเหรียญสหรัฐ

ที่	ประเทศ	ในช่วง 2 เดือนแรกของปี				ขยายตัว (ร้อยละ)		สัดส่วน (ร้อยละ)	
		2560		2561					
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	2559	2560
1	จีน	241,362	112,234	196,165	99,693	-18.7	-11.2	35.9	24.4
2	อินโดนีเซีย	-	-	169,500	80,673	-	-	-	19.8
3	ฟิลิปปินส์	205,889	77,785	174,031	78,015	-15.5	0.3	24.9	19.1
4	มาเลเซีย	30,248	11,761	72,873	31,305	140.9	166.2	3.8	7.7
5	กานา	18,113	9,066	29,390	18,552	62.3	104.6	2.9	4.5
6	อิรัก	7,523	3,125	30,000	17,760	298.8	468.3	1	4.4
7	สิงคโปร์	10,600	5,231	12,689	7,003	19.7	33.9	1.7	1.7
8	ฮ่องกง	8,077	3,948	11,914	6,850	47.5	73.5	1.3	1.7
9	สาธารณรัฐโกตดิวัวร์	39,989	17,373	8,447	5,065	-78.9	-70.8	5.6	1.2
10	สหรัฐอเมริกา	7,005	3,546	5,941	3,252	-15.2	-8.3	1.1	0.8
11	ประเทศอื่นๆ	165,942	68,622	120,554	59,908	-27.4	-12.7	21.8	14.7
รวม		734,748	312,691	831,504	408,076	13.2	30.5	100.0	100.0

ที่มา: กระทรวงเกษตรและพัฒนาชนบทเวียดนาม

2.3 ราคาส่งออก

2.3.1 สมาคมอาหารเวียดนาม (Vietnam Food Association: VFA)

ตั้งแต่วันที่ 25 กันยายน 2558 สมาคมอาหารเวียดนาม กำหนดราคาส่งออกขั้นต่ำของข้าวขาว 25 เปอร์เซ็นต์ (ราคา FOB) คือ 340 เหรียญสหรัฐต่อตัน

2.3.2 สมาคมผู้วิจัยข้าว (Association of Rice Research Worker)

ตารางที่ 6: ราคาข้าวส่งออก (เงื่อนไขการส่งมอบ FOB วันที่ 30 มีนาคม 2561)

ที่	ชนิดของข้าว	ราคา (เหรียญสหรัฐ/ตัน)
1	ข้าวขาว 5%	425
2	ข้าวขาว 15%	405
3	ข้าวขาว 25%	399
4	ข้าวขาว 100%	380

ที่มา: <http://thitruongluagao.com>

3. สถานการณ์ค้าสินค้าข้าวและนโยบายของรัฐบาลเวียดนาม

3.1 เวียดนามส่งออกข้าวไปยังอินโดนีเซียปริมาณ 300,000 ตัน

สมาคมอาหารเวียดนาม (Vietnam Food Association: VFA) เปิดเผยเมื่อวันที่ 7 เมษายน 2561 ว่าอินโดนีเซียได้รับซื้อข้าวหักร้อยละ 15 ปริมาณ 500,000 ตัน เป็นการนำเข้าข้าวครั้งที่ 3 ของปี 2561 โดยได้เลือกเชิญผู้ส่งออกข้าวมาเจรจาซื้อขายข้าวโดยตรง ซึ่งแตกต่างจากการซื้อข้าว 2 ครั้งแรกที่ใช้วิธีเปิดการประมูล

บริษัท Vietnam Northern Food Corporation (Vinafood 1) และ Vinafood 2 ได้ทำสัญญาขายข้าวให้อินโดนีเซีย 300,000 ตัน โดยจะเริ่มส่งมอบข้าวในเดือนพฤษภาคมถึงกรกฎาคม 2561 แม้ว่าราคาข้าวไม่เป็นที่เปิดเผย แต่คาดว่าราคาอยู่ที่ประมาณ 465.9 เหรียญสหรัฐต่อตัน หรือ 15,635 บาทต่อตัน ส่วนข้าวอีก 200,000 ตัน อินโดนีเซียซื้อจากไทยในราคา 473.8 เหรียญสหรัฐต่อตัน หรือ 15,900 บาทต่อตัน

ทั้งนี้ ตั้งแต่ต้นปี 2561 อินโดนีเซียนำเข้าข้าวรวมทั้งหมด 895,000 ตัน โดยนำเข้าจากเวียดนามปริมาณ 441,000 ตัน รองลงมาคือไทย 320,000 ตัน ปากีสถาน 115,000 ตัน และอินเดีย 20,000 ตัน

ปัจจุบันราคาข้าวในเวียดนามอยู่ที่ 410 เหรียญสหรัฐต่อตัน ดังนั้นราคาที่ตกลงกับอินโดนีเซียจะช่วยกระตุ้นราคาของสัญญาซื้อขายข้าวในอนาคต อย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะมีการลงนามสัญญาซื้อขายข้าวกับอินโดนีเซีย ประเทศผู้นำเข้าข้าวบางแห่งปฏิเสธที่จะซื้อข้าวจากเวียดนามเนื่องจากไทยให้ราคาที่ต่ำกว่าเวียดนาม

3.2 ราคาข้าวเหนียวเวียดนามมีลดลง

ตั้งแต่วันที่ 25 มีนาคม 2561 ราคาส่งออกข้าวเหนียวในจังหวัด Long An ลดลงอย่างกะทันหัน จากเดิมราคา 11,000 เวียดนามด่ง หรือ 15 บาท ต่อกิโลกรัม เหลือ 9,600 เวียดนามด่ง หรือ 13 บาท ต่อกิโลกรัม เนื่องจากตั้งแต่วันที่ 22 มีนาคม 2561 ผู้นำเข้าข้าวของจีนระงับซื้อข้าวเหนียว ทำให้พ่อค้าและผู้ส่งออกข้าวของเวียดนามต้องเผชิญกับความสูญเสียอย่างมาก เพราะได้วางเงินมัดจำซื้อข้าวเหนียวที่ใกล้จะเก็บเกี่ยวจากเกษตรกรไปแล้วในราคา 4 - 5 ล้านเวียดนามด่ง (5,485 - 6,856 บาทต่อเฮคเตอร์) หรือเป็นเงิน 6,100 เวียดนามด่ง (8 บาท ต่อข้าว 1 กิโลกรัม) แต่ตอนนี้ราคาข้าวเหนียวในตลาดปรับตัวลดลงเหลือเพียง 5,300 เวียดนามด่ง หรือ 7 บาท ต่อกิโลกรัม หากพ่อค้าเลือกที่จะซื้อข้าวเหนียวตามที่ทำสัญญากับเกษตรกรไว้ จะขาดทุน 1 บาทต่อกิโลกรัม

ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ความนิยมและความต้องการข้าวเหนียวปรับสูงขึ้นส่งผลให้ราคาข้าวเหนียวเพิ่มขึ้นตามไปด้วย และทำให้เกษตรกรในจังหวัด Long An และจังหวัดอื่นๆ ในภูมิภาคสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขงขยายพื้นที่เพาะปลูกข้าวเหนียว ปริมาณผลผลิตข้าวเหนียวร้อยละ 80 - 90 ของเวียดนามถูกส่งออกไปยังจีนผ่านทางการค้าชายแดนซึ่งเป็นการส่งออกอย่างไม่เป็นทางการ ตามสถิติของกรมเกษตรและพัฒนาชนบทจังหวัด Long An ในช่วงฤดูหนาว - ไปไม่ผลิ 2561 จังหวัดมีพื้นที่เพาะปลูกข้าวเหนียวประมาณ 85,000 เฮกเตอร์ โดยมีผลผลิตเฉลี่ย 8 ตันต่อเฮกเตอร์

ราคาข้าวเหนียวที่ผันผวน ทำให้ผู้ส่งออกข้าวเวียดนามระงับการซื้อข้าวเหนียวจากพ่อค้าและเกษตรกร เพื่อรอให้ราคาข้าวเหนียวปรับตัวขึ้น อีกทั้งเรียกร้องให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยเหลือในการหาตลาดใหม่มารับ

3.3 รัฐบาลอำนาจของสมาคมอาหารเวียดนามลง

รัฐบาลเวียดนามโดยกระทรวงเกษตรและการพัฒนาชนบทเวียดนาม (Ministry of Agriculture and Rural Development: MARD) อยู่ระหว่างแก้ไขพระราชกฤษฎีกาที่ 109 เพื่อลดบทบาทของสมาคมอาหารเวียดนาม (Vietnam Food Association: VFA) ในการจัดสรรโควตาส่งออกข้าว เพื่อสร้างความยุติธรรมในการแข่งขันของบริษัทผู้ส่งออกข้าวเวียดนาม เนื่องจากที่ผ่านมา VFA มุ่งเน้นการประมูลโควตาส่งออกข้าวเพื่อผลกำไรของตัวเอง (ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจ) มากกว่าการเป็นตัวแทนในการรักษาผลประโยชน์ของภาคเอกชนที่เป็นผู้ส่งออกข้าว นอกจากนี้ VFA กำลังขัดขวางการพัฒนาของสมาชิกโดยใช้สัญญาแบบรัฐบาลต่อรัฐบาล การจัดสรรโควตาของ VFA เป็นแบบ top-down ไม่มีการปรึกษาหารือ ได้รับการยินยอม หรือสอบถามความสมัครใจจากบริษัทสมาชิก ในขณะที่นโยบายราคาขั้นต่ำส่งผลให้เกิดการสูญเสียแก่บริษัทผู้ส่งออกเอกชนโดยตรงและส่งผลกระทบต่อราคาข้าวที่ซื้อมาจากเกษตรกรรายย่อยโดยอ้อม

พระราชกฤษฎีกาฉบับปัจจุบันกำหนดให้ VFA มีอำนาจในการจัดสรรโควตาส่งออกข้าวภายใต้สัญญาซื้อขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐ โดยปัจจุบันเวียดนามมีการทำสัญญาส่งออกข้าวพิเศษกับคิวบา ซึ่งมีผู้ส่งออกข้าวรายเดียวเท่านั้นที่ได้รับโควตาดังกล่าว

ทั้งนี้ สถาบันวิจัย Vietnam Institute for Economic and Policy Research (VEPR) ได้แนะนำให้รัฐบาลแก้ไขกฎหมายที่ล้าสมัย ด้วยการปฏิรูปนโยบายและระบบการส่งออกข้าวให้มีระเบียบ ยุติธรรม และโปร่งใส นอกจากนี้ ควรปรับบทบาทของ VFA จาก quota cartel เป็นสมาคมการค้า

*****

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครโฮจิมินห์

เมษายน 2561